

Kvartalni bruto domaći proizvod Crne Gore za period I kvartal 2010. - III kvartal 2015. godine

Stopa realnoga rasta bruto domaćeg proizvoda u III kvartalu 2015. godine iznosi 4,2%.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u III kvartalu 2015. godine iznosio je 1 176 miliona eura, dok je u istom periodu prošle godine iznosio 1 125 miliona eura.

Saopštenjem su predstavljeni rezultati preliminarnog obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji za I - III kvartal 2015. godine kao i revidirana vremenska serija podataka kvartalnog BDP-a za period I kvartal 2010. – IV kvartal 2014. godine.

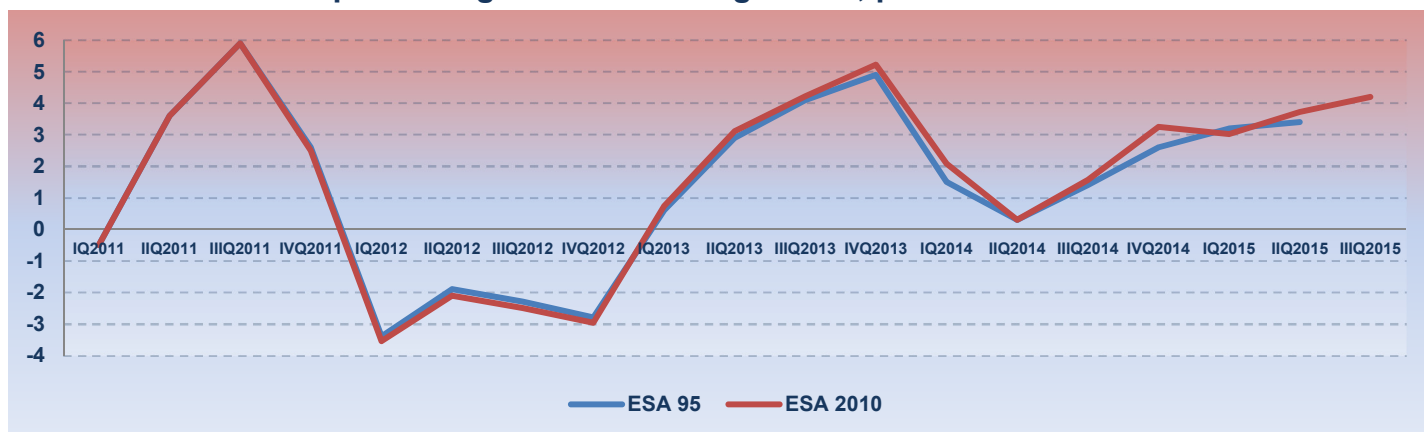
Usvajanjem metodologije evropskog sistema računa – ESA 2010 i revizijom objavljenih godišnjih podataka BDP-a za period 2010 – 2013. godine kao i objavom rezultata godišnjeg BDP-a za 2014. god., stvorili su se uslovi za reviziju vremenske serije kvartalnog BDP-a u skladu sa ESA 2010 metodologijom. Promjene koje su imale uticaj na nivo kvartalnog BDP-a odnose se na metodološke promjene koje se oslanjaju na ESA 2010: „kapitalizacija troškova istraživanja i razvoja“ i „kapitalizacija troškova vojnog naoružanja“.

Navedene promjene uticale su na povećanje nivoa kvartalnog BDP-a, ali se taj uticaj nije značajno odrazio na prethodno objavljenje stope realnog rasta kvartalnog BDP-a.

Tabela 1. Kvartalni bruto domaći proizvod

Kvartali	IIIQ 2014	IIIQ 2015 (p)
BDP u tekućim cijenama, mil. EUR	1 125	1 176
BDP u stalnim cijenama, mil. EUR	1 119	1 172
Nominalna stopa rasta, %	2,1	4,5
Realna stopa rasta, %	1,6	4,2

Grafik 1. Stope realnog rasta kvartalnog BDP-a, prema ESA 95 i ESA 2010

p) Preliminarni podaci.

Stope realnog rasta su obračunate u odnosu na isti kvartal prethodne godine.

Tabela 2. Kvartalni BDP po potrošnoj metodi u tekućim cijenama, u hilj. EUR

Kategorije potrošnje	Finalna potrošnja	Lična potrošnja domaćinstava	Potrošnja države	Bruto investicije u osnovna sredstva	Promjene u zalihama	Saldo uvoza i izvoza roba i usluga	Izvoz roba i usluga	Uvoz roba i usluga	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD
	1= (1.1+1.2)	1.1	1.2	2	3	4 = (4.1- 4.2)	4.1	4.2	5= (1+2+3+4)
2010	3 247 644	2 557 204	690 439	676 341	3 989	-802 883	1 157 671	1 960 554	3 125 090
2011	3 350 720	2 663 066	687 654	636 990	-5 945	-716 984	1 382 597	2 099 581	3 264 781
2012	3 303 500	2 632 370	671 130	628 352	26 576	-776 951	1 389 430	2 166 381	3 181 477
2013	3 378 615	2 723 708	654 907	678 100	-18 838	-675 395	1 390 129	2 065 524	3 362 481
2014	3 444 741	2 774 846	669 895	657 123	42 117	-686 059	1 388 138	2 074 196	3 457 922
IQ2010	669 925	545 647	124 278	122 251	101 968	-267 937	111 569	379 507	626 207
IIQ2010	793 842	647 852	145 990	203 415	11 514	-283 191	239 652	522 843	725 581
IIIQ2010	836 361	663 820	172 541	179 121	-111 139	59 006	612 005	552 999	963 350
IVQ2010	947 515	699 886	247 630	171 554	1 645	-310 762	194 444	505 206	809 952
IQ2011	696 070	554 951	141 119	125 255	36 500	-233 447	177 602	411 049	624 378
IIQ2011	858 582	692 017	166 565	192 224	2 555	-279 813	272 745	552 558	773 548
IIIQ2011	873 289	697 848	175 441	156 472	-80 889	107 881	708 504	600 623	1 056 753
IVQ2011	922 778	718 249	204 529	163 040	35 889	-311 604	223 746	535 350	810 103
IQ2012	697 655	564 916	132 739	136 815	56 796	-289 911	172 474	462 385	601 355
IIQ2012	843 870	672 076	171 793	181 236	10 824	-280 342	292 364	572 706	755 589
IIIQ2012	847 871	686 844	161 028	155 916	-87 903	119 923	711 291	591 368	1 035 808
IVQ2012	914 103	708 533	205 570	154 385	46 859	-326 621	213 301	539 922	788 726
IQ2013	721 289	583 131	138 158	147 982	19 854	-251 351	163 841	415 192	637 774
IIQ2013	858 938	700 266	158 672	194 517	-3 276	-262 038	298 074	560 112	788 140
IIIQ2013	874 477	714 491	159 987	164 688	-87 013	149 747	724 145	574 398	1 101 898
IVQ2013	923 911	725 820	198 090	170 913	51 597	-311 753	204 070	515 822	834 668
IQ2014	724 751	591 610	133 141	137 387	47 377	-245 878	150 185	396 063	663 637
IIQ2014	882 239	714 244	167 995	191 933	10 058	-283 807	278 042	561 850	800 422
IIIQ2014	878 693	715 694	162 999	153 970	-60 326	152 678	736 512	583 834	1 125 016
IVQ2014	959 059	753 299	205 760	173 834	45 006	-309 051	223 399	532 450	868 847
IQ2015	760 496	612 900	147 596	139 239	35 630	-258 479	161 473	419 952	676 886
IIQ2015	890 563	721 857	168 706	217 159	47 248	-308 238	282 384	590 622	846 731
IIIQ2015	888 244	716 444	171 801	186 367	-124 288	225 637	840 125	614 489	1 175 959

Tabela 3. Struktura kvartalnog BDP-a u tekućim cijenama za III kvartal 2015, u %

Kategorije potrošnje		Struktura QBDP (%)	
		IIIQ2014	IIIQ2015
1 = (1.1+1.2)	1 Finalna potrošnja	78,1	75,5
1.1	1.1 Lična potrošnja domaćinstava	63,6	60,9
1.2	1.2 Potrošnja države	14,5	14,6
2	2 Bruto investicije u osnovna sredstva	13,7	15,9
3	3 Promjene u zalihama	-5,4	-10,6
4 = (4.1- 4.2)	4 Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	13,6	19,2
4.1	4.1 Izvoz roba i usluga	65,5	71,4
4.2	4.2 Uvoz roba i usluga	51,9	52,2
5 = (1+2+3+4)	5 BRUTO DOMAĆI PROIZVOD	100,0	100,0

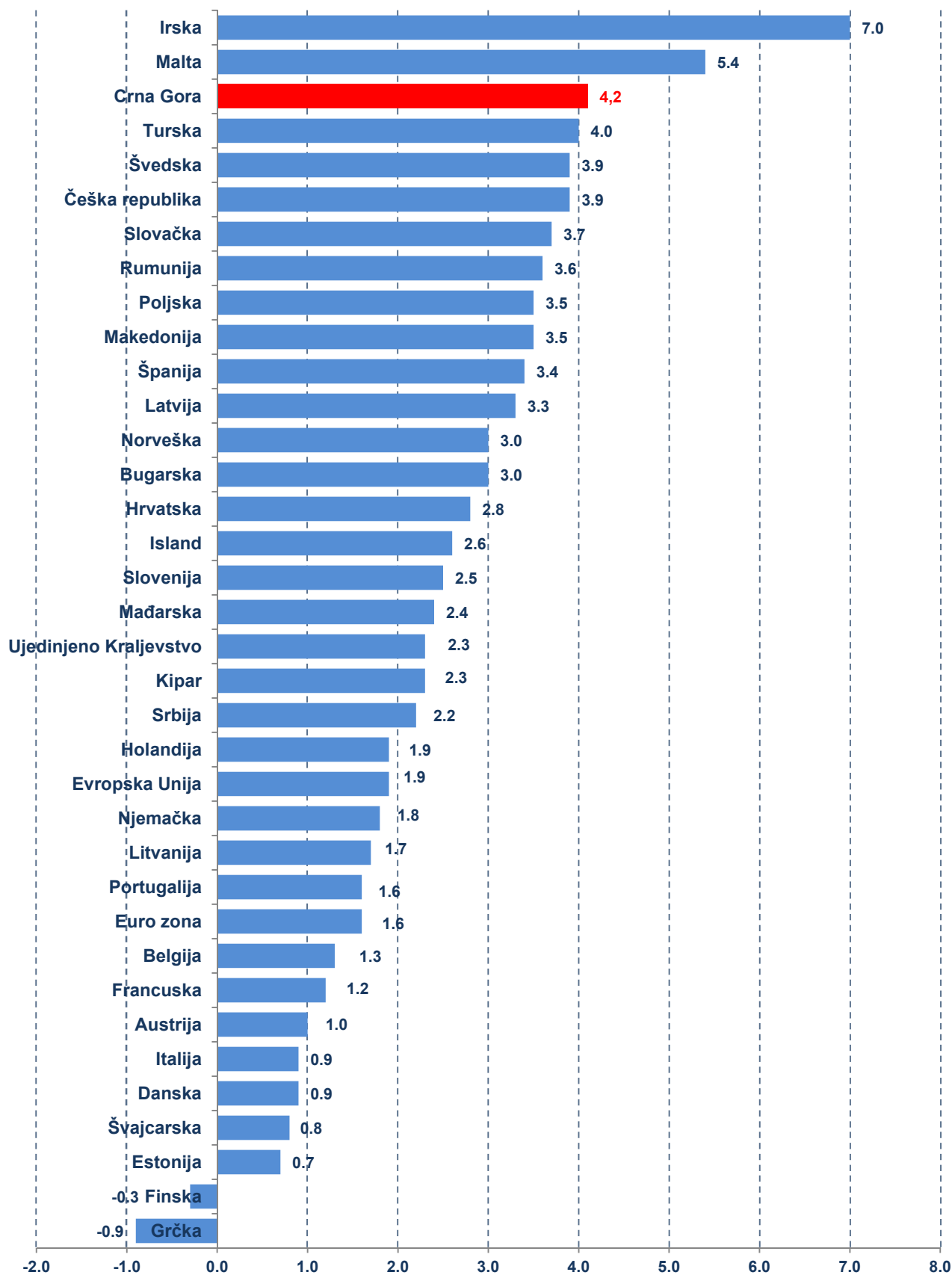
Tabela 4. Kvartalni BDP po potrošnoj metodi u stalnim cijenama, u hilj. EUR

Kategorije potrošnje	Finalna potrošnja	Lična potrošnja domaćinstava	Potrošnja države	Bruto investicije u osnovna sredstva	Promjene u zalihama	Saldo uvoza i izvoza roba i usluga	Izvoz roba i usluga	Uvoz roba i usluga	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD
	1= (1.1+1.2)	1.1	1.2	2	3	4 = (4.1- 4.2)	4.1	4.2	5= (1+2+3+4)
2011	3 257 347	2 569 046	688 301	627 824	-18 853	-640 336	1 327 017	1 967 353	3 225 982
2012	3 267 135	2 559 072	708 063	621 507	22 340	-735 127	1 377 893	2 113 021	3 175 855
2013	3 354 144	2 674 186	679 958	695 538	-27 269	-728 026	1 370 820	2 098 846	3 294 387
2014	3 465 499	2 801 576	663 923	660 887	13 767	-717 697	1 380 185	2 097 881	3 422 457
IQ2011	676 455	544 338	132 118	125 180	39 459	-217 984	171 542	389 526	623 111
IIQ2011	833 917	665 283	168 634	187 331	-13 826	-255 497	261 357	516 855	751 925
IIIQ2011	862 775	672 978	189 797	156 761	-119 484	120 587	682 236	561 649	1 020 639
IVQ2011	884 199	686 447	197 752	158 551	74 998	-287 441	211 882	499 324	830 307
IQ2012	701 544	555 930	145 614	136 531	41 450	-277 327	176 861	454 188	602 198
IIQ2012	829 507	658 358	171 150	179 176	14 504	-265 941	292 260	558 201	757 246
IIIQ2012	853 378	661 972	191 406	152 948	-99 641	123 648	700 336	576 689	1 030 333
IVQ2012	882 706	682 812	199 894	152 852	66 027	-315 508	208 435	523 943	786 077
IQ2013	714 856	573 953	140 903	156 411	-8 058	-257 421	163 196	420 617	605 788
IIQ2013	855 752	688 902	166 850	194 151	112	-270 903	295 292	566 194	779 112
IIIQ2013	878 412	695 509	182 903	165 447	-88 003	123 690	706 823	583 133	1 079 546
IVQ2013	905 124	715 822	189 302	179 528	68 680	-323 392	205 510	528 902	829 940
IQ2014	739 558	602 643	136 914	139 095	21 146	-248 747	154 011	402 758	651 052
IIQ2014	879 532	717 401	162 131	191 109	1 116	-281 273	281 829	563 102	790 484
IIIQ2014	902 932	725 608	177 324	156 630	-77 735	137 308	722 654	585 346	1 119 136
IVQ2014	943 477	755 924	187 553	174 052	69 240	-324 984	221 691	546 675	861 785
IQ2015	751 728	613 849	137 879	137 831	52 909	-258 790	159 106	417 896	683 678
IIQ2015	874 119	710 932	163 187	214 701	50 448	-309 035	279 407	588 442	830 232
IIIQ2015	883 418	704 032	179 386	186 931	-104 952	206 892	835 721	628 829	1 172 290

Tabela 5. Struktura kvartalnog BDP-a u stalnim cijenama za III kvartal 2015, u %

Kategorije potrošnje		Struktura QBDP (%)	
		IIIQ2014	IIIQ2015
1 = (1.1+1.2)	1 Finalna potrošnja	80,7	75,4
1.1	1.1 Lična potrošnja domaćinstava	64,9	60,1
1.2	1.2 Potrošnja države	15,8	15,3
2	2 Bruto investicije u osnovna sredstva	14,0	15,9
3	3 Promjene u zalihama	-6,9	-9,0
4 = (4.1- 4.2)	4 Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	12,3	17,6
4.1	4.1 Izvoz roba i usluga	64,6	71,3
4.2	4.2 Uvoz roba i usluga	52,3	56,7
5 = (1+2+3+4)	5 BRUTO DOMAĆI PROIZVOD	100,0	100,0

Grafik 2. Međunarodni pregled realnih stopa rasta BDP-a za IIIQ2015

Izvor: Eurostat

http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?sessionId=9rWk1CcsfnCEjvrjQS-kzQYG3fjm0i7mMuGalZC7kZFMP2_FP_Uk!-1505779883?tab=table&plugin=1&pcode=teina011&language=en

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Zavod za statistiku objavljuje rezultate obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda (QBDP), u tekućim i stalnim cijenama, primjenom potrošnog pristupa, po kategorijama potrošnje.

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

Obračun kvartalnog BDP-a po potrošnoj metodi zasniva se na podacima sistema zvanične statistike Crne Gore. Shodno Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (Sl.list CG br.18/12) i Programu zvanične statistike 2014-2018 (Sl.list CG br.13/14) kao glavni proizvođači zvanične statistike za osnovne komponente bruto domaćeg proizvoda definisani su:

- Zavod za statistiku za statistiku realnog sektora i cijena,
- Centralna banka Crne Gore za monetarnu statistiku i statistiku bilansa plaćanja,
- Ministarstvo finansija za statistiku javnih finansija,
- Poreska uprava za statistiku fiskalnih prihoda i
- Uprava Carina za podatke uvoza i izvoza roba.

Osnovne komponente BDP-a po potrošnoj metodi su:

- Lična potrošnja domaćinstava,
- Potrošnja države,
- Bruto investicije u osnovna sredstva,
- Promjene u zalihama,
- Saldo izvoza i uvoza roba i usluga.

Izdaci za ličnu potrošnju domaćinstava obračunavaju se na osnovu podataka iz redovnih statističkih istraživanja (anketa o potrošnji domaćinstava, podaci statistike poljoprivrede, industrije, spoljne trgovine, statistike cijena), kao i podataka izvještajnih jedinica. Podaci se obračunavaju po metodi robnih tokova na detaljnom nivou klasifikacije lične potrošnje prema namjeni (COICOP).

Izdaci za finalnu potrošnju države obračunavaju se na osnovu podataka Ministarstva finansija primjenom ESA 2010 metodologije. Individualna potrošnja države obuhvata izdatke za obrazovanje, zdravstvo i socijalnu zaštitu i sport, kulturu i rekreaciju. Ostali izdaci države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, odbrana, javni red i bezbjednost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine i sl.). Podaci finalne potrošnje države su u skladu sa klasifikacijom funkcija države (COFOG).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode robnih tokova. Za obračun bruto investicija u osnovna sredstva korišćeni su podaci redovnih statističkih istraživanja (statistike spoljne trgovine, istraživanja o građevinskim radovima, istraživanja o investicijama u osnovna sredstva) i podaci Poreske uprave.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga obračunavaju se na osnovu podataka statistike spoljne trgovine Zavoda za statistiku, podataka Uprave carina i podataka Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Obračun QBDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Tiraž: 30 primjeraka

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa
tel/fax +(382) 20 223-435
Web: www.monstat.org
E-mail: contact@monstat.org